

Klimat inwestycyjny w Polsce w 2009 r.

Raport z badania ilościowego

Raport wykonany przez GfK Polonia sp. z o.o. na zlecenie
Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A.

Warszawa, wrzesień 2009 r.

SPIS TREŚCI

1	WSTĘP	2
2	METODOLOGIA.....	3
3	OCENA CZYNNIKÓW KLIMATU INWESTYCYJNEGO W POLSCE	5
3.1	UWARUNKOWANIA MAKROEKONOMICZNE	5
3.1.1	WIELKOŚĆ RYNKU	5
3.1.2	STABILNOŚĆ POLITYCZNA	7
3.1.3	DOSTĘPNOŚĆ CZYNNIKÓW PRODUKCJI I ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA	8
3.1.4	WYSOKOŚĆ OBCIĄŻEŃ FISKALNYCH I KOSZTÓW PRACY.....	10
3.2.	JAKOŚĆ INSTYTUCJI PAŃSTWOWYCH.....	14
3.2.1	JASNOŚĆ I SPÓJNOŚĆ PRZEPISÓW PRAWNYCH.....	14
3.2.2	PROCEDURY ZWIĄZANE Z ROZPOCZĘCIEM DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ.....	16
3.2.3	CZYNNIKI ZWIĄZANE Z NABYWANIEM NIERUCHOMOŚCI I TERENÓW POD INWESTYCJE.....	18
3.2.4	OCENA WYBRANYCH ASPEKTÓW PRAWNYCH TOWARZYSZĄCYCH PROWADZENIU DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ W POLSCE.....	19
3.2.5	OCENA WSPÓŁPRACY Z WŁADZAMI CENTRALNYMI I LOKALNYMI W POLSCE	21
3.3.	STAN INFRASTRUKTURY W POLSCE	23
4	OGÓLNA OCENA KLIMATU INWESTYCYJNEGO – PODSUMOWANIE.....	25
5	ZAŁĄCZNIK.....	27

1 WSTĘP

Celem niniejszego opracowania jest kolejna ocena klimatu inwestycyjnego w Polsce. Badanie realizowane jest przez Polską Agencję Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A. corocznie od 2007 r. wśród firm prowadzących działalność gospodarczą w Polsce. Podobnie jak w latach ubiegłych wynikiem badania miało być określenie, w jakim stopniu środowisko gospodarcze i instytucjonalne sprzyja rozwojowi aktywności gospodarczej podmiotów na polskim rynku.

Przed rozpoczęciem realizacji badań cyklicznych opracowano kilkanaście czynników mających w opinii badaczy istotny wpływ na całokształt klimatu inwestycyjnego w Polsce. Analiza nastrojów przedsiębiorców została przeprowadzona zgodnie z tym założeniem dla trzech kategorii czynników klimatu inwestycyjnego:

- uwarunkowań makroekonomicznych (wielkość rynku, stabilność gospodarcza i polityczna, charakter prowadzonej polityki fiskalnej, dostępność do zasobów),
- jakości instytucji państwowych (sądownictwo, prawo, regulacje, współpraca z władzami),
- jakości infrastruktury (drogi, telekomunikacja).

2 METODOLOGIA

Analizy opierają się na tegorocznych wynikach badania zrealizowanego przez Polską Agencję Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A. Respondentami byli przedstawiciele 70 firm prowadzących działalność gospodarczą w Polsce. Ponadto w celach porównawczych wykorzystano wynik badań z lat 2007-2008. Analizy dla 2007 r. opierają się o dane od 121 firm, a dla 2008 r. od 84.

Narzędzie badawcze składało się z 20 pytań. Każde z pytań dotyczyło jednego z czynników klimatu inwestycyjnego w Polsce. Wszystkie czynniki zostały poddane ocenie pod względem oddziaływania na podejmowanie inwestycji i prowadzenie działalności gospodarczej w Polsce. Do oceny zastosowano pięciostopniową skalę (1 – bardzo zła, 2 – zła, 3 – średnia, 4 – dobra, 5 – bardzo dobra).

Ankieta była dostępna na stronie internetowej Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A. w dwóch wersjach językowych (po polsku i angielsku). Wersja polskojęzyczna stanowi załącznik 1 do niniejszego raportu.

W kwestionariuszu zawarto ponadto pytania charakteryzujące respondentów tzw. metryczkę. Zgodnie z informacjami uzyskanymi od respondentów prezentujemy najważniejsze informacje o strukturze przedsiębiorstw biorących udział w badaniu w 2009 r.:

a) OKRES PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ W POLSCE:

- 1-5 lat – 40%,
- 6-10 lat – 31%,
- 11-15 lat – 14%,
- powyżej 15 lat – 14%.

b) WIELKOŚĆ ZATRUDNIENIA:

- poniżej 10 osób – 44%,
- 10-49 osób – 29%,
- 50-249 osób – 24%,
- 250 i więcej osób – 3 %.

c) KRAJ POCHODZENIA KAPITAŁU DOMINUJĄCEGO W FIRMIE:

- Polska – 29%,
- Niemcy – 10%,

- Portugalia – 10%,
- pozostałe kraje (USA, Dania, Wielka Brytania, Korea, Finlandia, Japonia, Hiszpania, Szwecja i inne) – razem 51%.

3 OCENA CZYNNIKÓW KLIMATU INWESTYCYJNEGO W POLSCE

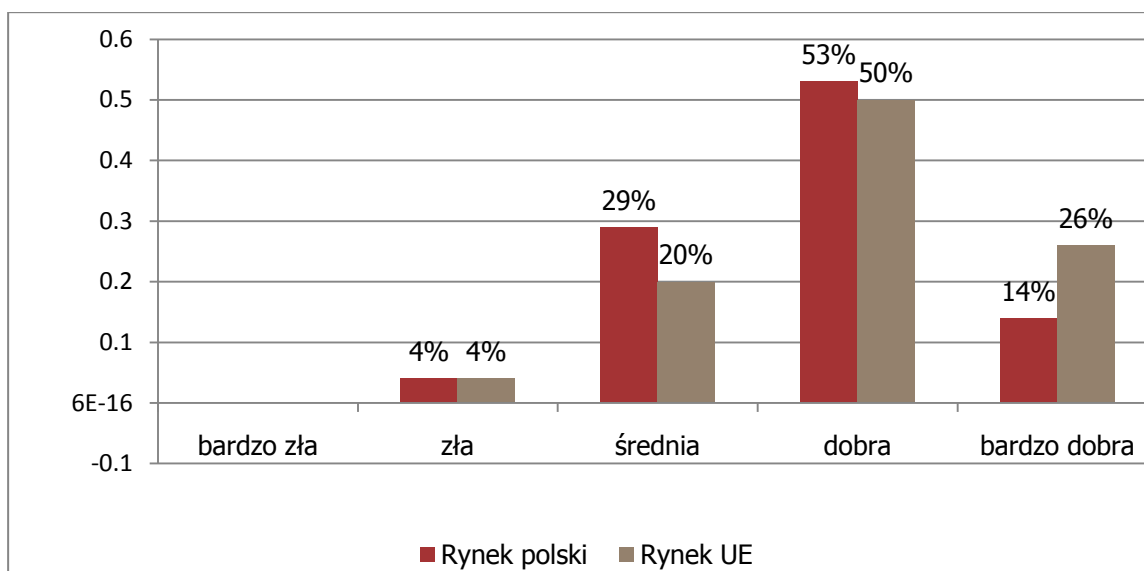
3.1 Uwarunkowania makroekonomiczne

Na rozwój przedsiębiorczości w największym stopniu wpływają czynniki makroekonomiczne. W niniejszym opracowaniu analizie poddano następujące czynniki: wielkość rynku w Polsce oraz Unii Europejskiej, stabilność polityczna, dostępność kapitału i siły roboczej oraz obciążenia fiskalne i koszty pracy.

3.1.1 Wielkość rynku

Ważnym z punktu widzenia inwestorów kryterium lokowania działalności gospodarczej jest wielkość (chłonność) rynku, zarówno wewnętrznego (krajowego), jak i wielkość rynku w krajach, do których część produkcji (lub całość) mogłaby być eksportowana.

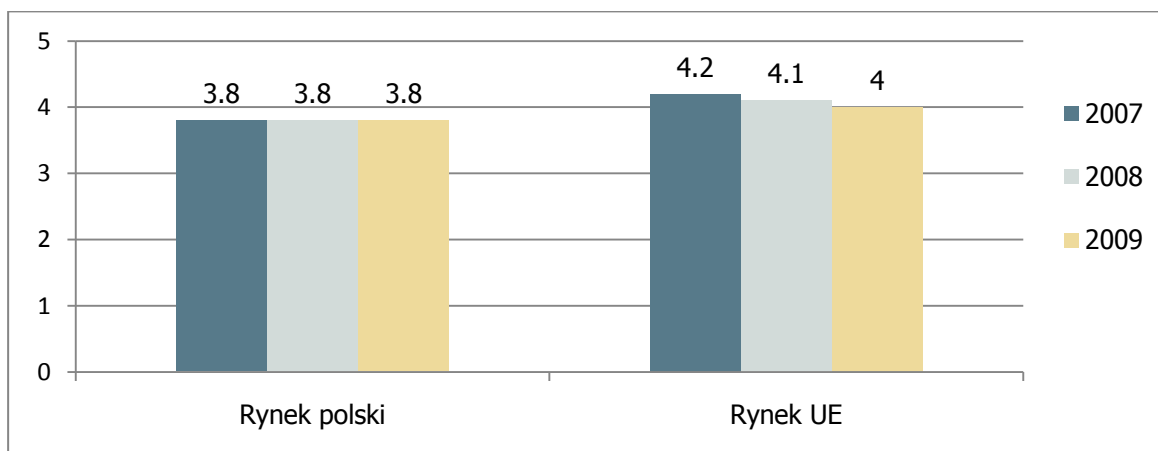
Badani inwestorzy pozytywnie oceniają polski rynek pod względem jego chłonności. Łącznie 67% przedstawicieli firm oceniło go dobrze lub bardzo dobrze. Średnia ocena tego czynnika wyniosła 3,8 punktu na pięciostopniowej skali. Lepiej z punktu widzenia potrzeb inwestorów, oceniany jest rynek unijny (poza Polską). Dobrze i bardzo dobrze jego wielkość oceniło łącznie 76% respondentów (średnia 4 punkty).

Wykres 1.1 Ocena wielkości rynku polskiego (wewnętrznego) i rynku Unii Europejskiej

Źródło: Badanie ankietowe PAIiIZ S.A., 2009 r.

Firmy zatrudniające do 10 pracowników nieco słabiej oceniają wielkość polskiego rynku niż reszta firm. Średnia ocen w tej kategorii badanych to 3,6.

Na przestrzeni lat, w których badanie było realizowane, zaobserwować można bardzo zbliżony poziom średnich ocen odnośnie wielkości rynku polskiego. Natomiast rynek Unii Europejskiej w 2009 r. otrzymuje średnie oceny nieznacznie niższe niż w latach ubiegłych.

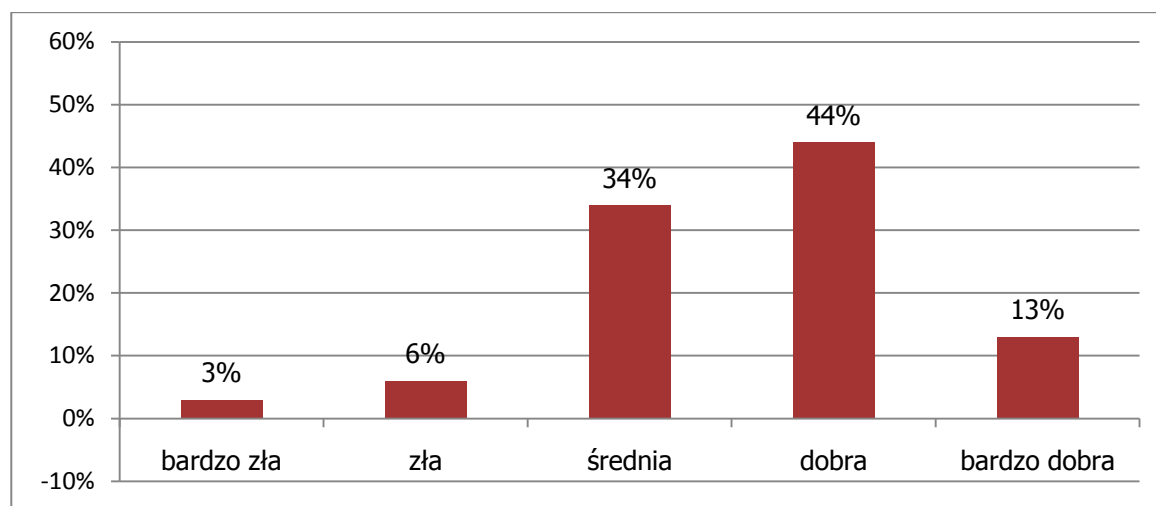
Wykres 1.2 Ocena wielkości rynku polskiego (wewnętrznego) i rynku Unii Europejskiej - porównanie średnich z lat 2007, 2008 i 2009.

Źródło: Badanie ankietowe PAIiIZ S.A., 2007-2009 r.

3.1.2 Stabilność polityczna

Kolejnym ważnym dla przedsiębiorstw czynnikiem makroekonomicznym jest stabilność polityczna. W bieżącym roku Polska została oceniana jako kraj politycznie stabilny. Łącznie 57% inwestorów sytuację w tym zakresie określiło jako dobrą lub bardzo dobrą (średnia ocen to 3,6).

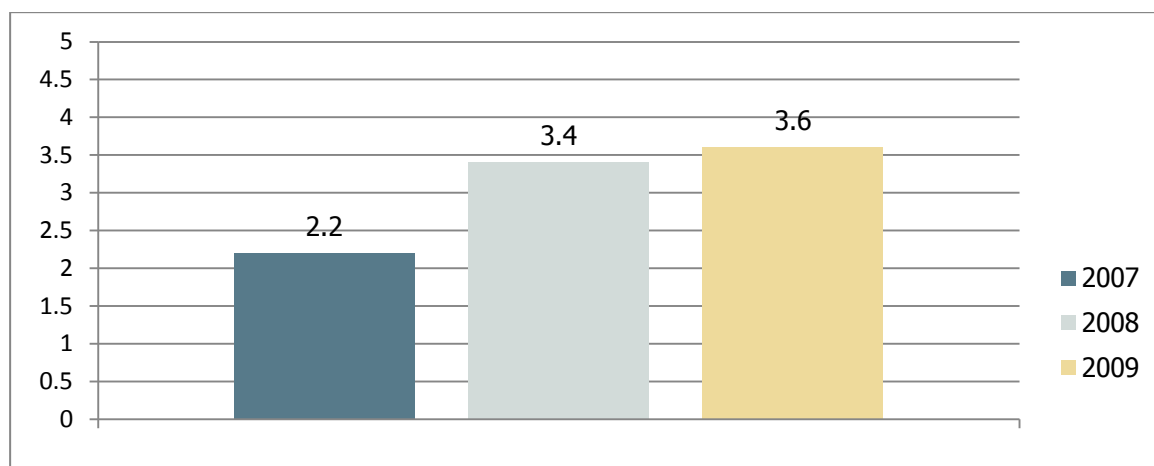
Wykres 1.3 Ocena stabilności politycznej.

Źródło: Badanie ankietowe PAIiIZ S.A., 2009 r.

Zaobserwować przy tym można, że stabilność polityczną nieco lepiej oceniają firmy działające w Polsce stosunkowo krótko tj. krócej niż 5 lat. Średnia ocen wśród tych firm to 3,8. Wśród firm będących na naszym rynku do 10 lat średnia to 3,4, a wśród firm najstarszych działających dłużej niż 10 lat - 3,5.

W ocenie stabilności politycznej obserwujemy pozytywny trend. Z każdym rokiem firmy lepiej oceniają ten aspekt klimatu inwestycyjnego. Przełom w ocenie dokonał się w 2008 roku, kiedy to średnia ocen z 2,2 w 2007 roku wzrosła o 1,2 punktu dając w sumie wynik na poziomie 3,4. W roku bieżącym wynik ten jeszcze nieznacznie się poprawił.

Wykres 1.4 Ocena stabilności politycznej - porównanie średnich z lat 2007, 2008 i 2009.

Źródło: Badanie ankietowe PAIiIZ S.A., 2007-2009 r.

3.1.3 Dostępność czynników produkcji i źródeł finansowania

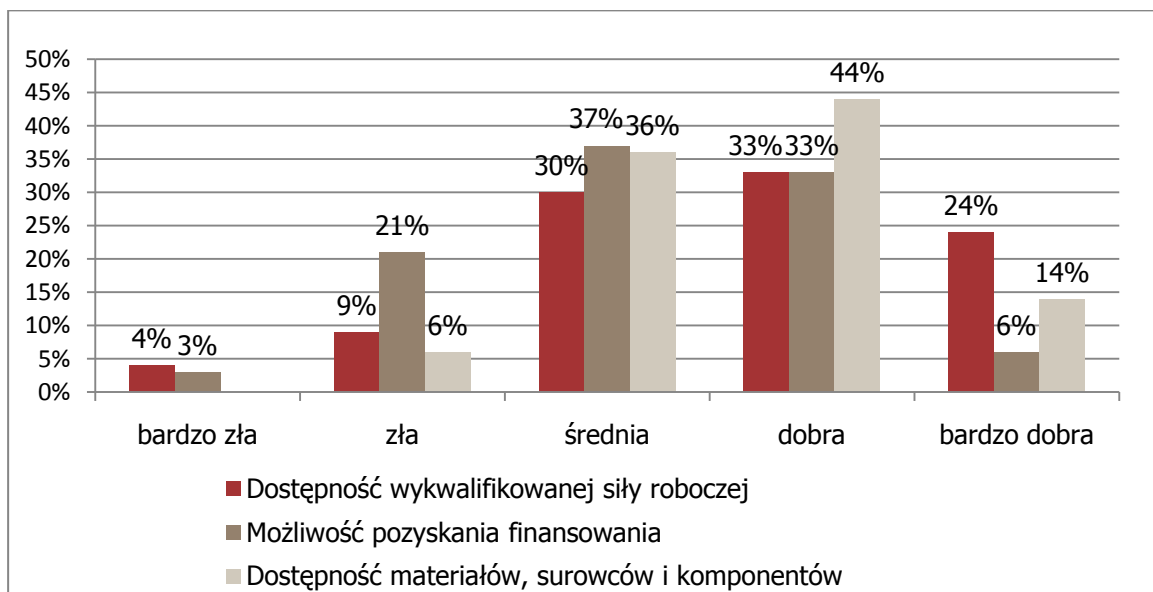
Dostępność czynników produkcji to stosunkowo pozytywnie oceniany element klimatu inwestycyjnego w Polsce. Najlepiej oceniana jest dostępność materiałów, surowców i komponentów. Pozytywnie tę kwestię postrzega łącznie ponad połowa ankietowanych (58%), negatywną opinię natomiast wyraziło 6% przedsiębiorców. Średnia ocena tego czynnika wyniosła 3,7 punktu.

Przedsiębiorstwa z dominacją kapitału polskiego lepiej oceniają dostępność materiałów i surowców niż firmy bazujące na obcym kapitale. Wśród przedsiębiorców z rodzimych firm pojawia się o 26 punktów procentowych więcej pozytywnych ocen niż ma to miejsce wśród firm zagranicznych. Bardziej krytyczni wobec tego aspektu w porównaniu z innymi podmiotami są również przedstawiciele firm, zatrudniających mniej niż 10 pracowników. Wśród tych badanych o dostępności materiałów, surowców i komponentów pozytywnie wypowiada się łącznie 32% badanych.

Stosunkowo pozytywnie w bieżącym pomiarze oceniono również dostępność wykwalifikowanej siły roboczej. Łącznie 57% badanych podmiotów sytuację w tym zakresie określa jako dobrą lub bardzo dobrą. Średnia ocena tego czynnika wyniosła 3,6. Podobnie jak w przypadku oceny dostępności materiałów, dostępność siły roboczej wyżej oceniają przedsiębiorstwa polskie (średnia 4), słabiej natomiast podmioty, zatrudniające mniej niż 10 pracowników (średnia 3,2).

Mniej optymistycznie przedsiębiorcy postrzegają kwestię możliwości pozyskania finansowania. Dostępność źródeł finansowania uzyskuje łącznie 39% pozytywnych not i średnią ocenę na poziomie 3,2. W tej kwestii ponownie przedstawiciele firm mikro przyznają generalnie niższe oceny (średnia 3). Natomiast firmy z przewagą kapitału polskiego oceniają ten czynnik wyżej niż te, w których dominuje kapitał zagraniczny (średnia odpowiednio 3,5 i 3).

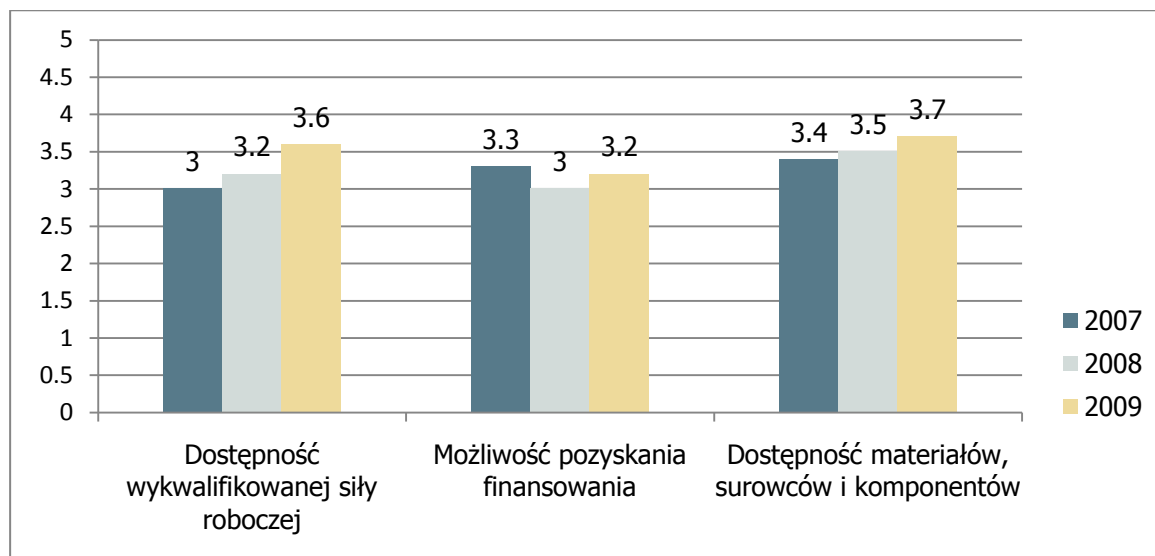
Wykres 1.5 Ocena dostępności czynników produkcji i źródeł finansowania.

Źródło: Badanie ankietowe PAIiIZ S.A., 2009 r.

Kolejne pomiary badania wskazują na pozytywny trend w zakresie dostępności wykwalifikowanej siły roboczej. Polepszenie sytuacji w tym zakresie obserwuje się zwłaszcza w 2009 roku, w którym średnia ocena wzrosła o 0,4 punktu w stosunku do roku poprzedniego. Stopniowy wzrost pozytywnych opinii odnotowuje się również odnośnie dostępności materiałów, surowców i komponentów. Natomiast wyniki w zakresie możliwości pozyskania finansowania w kolejnych latach nieznacznie się wahają.

Wykres 1.6 Ocena dostępności czynników produkcji i źródeł finansowania w Polsce - porównanie średnich z lat 2007, 2008 i 2009.

Źródło: Badanie ankietowe PAIiIZ S.A., 2007-2009 r.

3.1.4 Wysokość obciążeń fiskalnych i kosztów pracy

O konkurencyjności gospodarki w zakresie przyciągania inwestycji zagranicznych w znacznej mierze decyduje wysokość obciążeń fiskalnych. Ocena wysokości stawek podatkowych w Polsce kształtuje się różnie w zależności od rodzaju obciążenia fiskalnego.

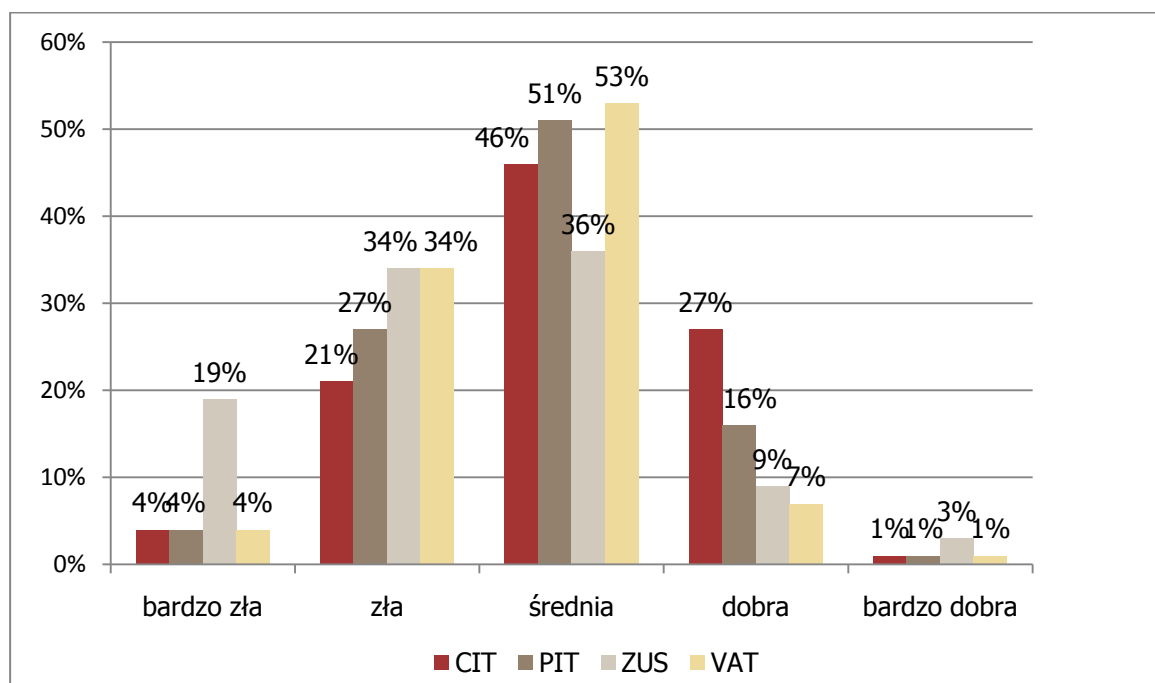
Najbardziej krytycznie badani przedsiębiorcy oceniali wysokość obciążeń związanych ze świadczeniami społecznymi (ZUS). Ponad połowa (53%) przyznała w tym zakresie negatywną notę, wobec łącznie 12% opinii pozytywnych. Średnia ocena dla tego czynnika wyniosła 2,4 punktu. Najgorsze oceny temu czynnikowi wystawiły firmy działające na polskim rynku od 5 do 10 lat (73% ocen negatywnych).

Lepiej oceniona została wysokość podatku VAT – uzyskując średnią na poziomie 2,7 oraz łącznie 8% pozytywnych not. Przedstawiciele firm z dominacją kapitału polskiego o podatku VAT wyrażają się bardziej krytycznie niż badani z firm z przewagą kapitału zagranicznego (średnia 2,4, w stosunku do średniej 2,8). Mniej przychylnych opinii o podatku wyrażają również przedstawiciele firm krócej działających na polskim rynku (poniżej 10 lat).

Wysokość stawek podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) uzyskała średnią 2,8 punktu, przy 31% ocen negatywnych i 17% pozytywnych. Podobnie jak w przypadku podatku VAT, czynnik ten nieco lepiej oceniają firmy z dominacją obcego kapitału.

Spośród wszystkich badanych obciążeń fiskalnych najlepiej oceniono wysokość stawki podatku dochodowego od osób prawnych (CIT). Średnia ocena tego czynnika wyniosła 3 punkty i jest to jedyne obciążenie fiskalne, w przypadku którego pojawiła się przewaga ocen pozytywnych nad negatywnymi (odpowiednio 28% wobec 25%). Wysokość stawki CIT doceniana jest zwłaszcza przez większe firmy, zatrudniające powyżej 50 pracowników. Średnia ocen w tym aspekcie wzrasta również wraz z długością działania firmy na polskim rynku. Wśród firm najmłodszych funkcjonujących w Polsce do 5 lat średnia osiąga poziom 2,8 punktu, zaś wśród firm najstarszych z przynajmniej 15 letnim stażem - 3,5 punktu.

Wykres 1.7 Ocena wysokości obciążeń fiskalnych w Polsce.

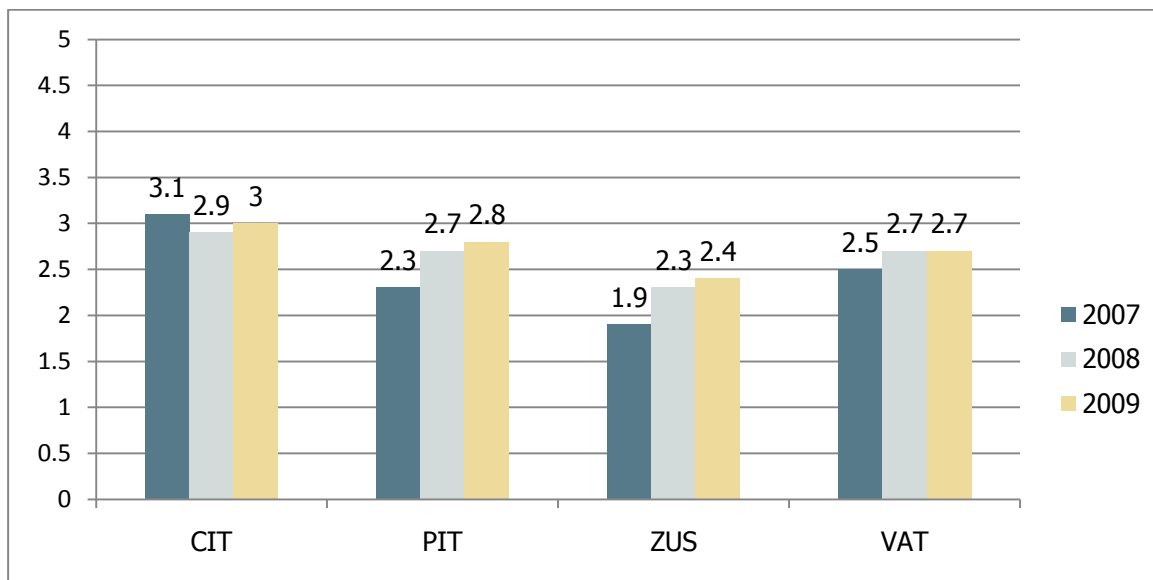

Źródło: Badanie ankietowe PAIiIZ S.A., 2009 r.

W kolejnych latach zaobserwować można poprawę nastrojów przedsiębiorców jeśli chodzi o obciążenia fiskalne. W roku bieżącym obciążenia związane ze świadczeniami społecznymi ZUS oraz podatek PIT oceniany jest wyraźnie lepiej niż 2 lata temu (w obu przypadkach wzrost o 0,5

punktu). Nieznaczną poprawę wobec 2007 odnotowuje się również przy ocenie podatku VAT. Natomiast średnia ocen wysokości stawki podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) w kolejnych latach nieznacznie waha się oscylując wokół 3 punktów.

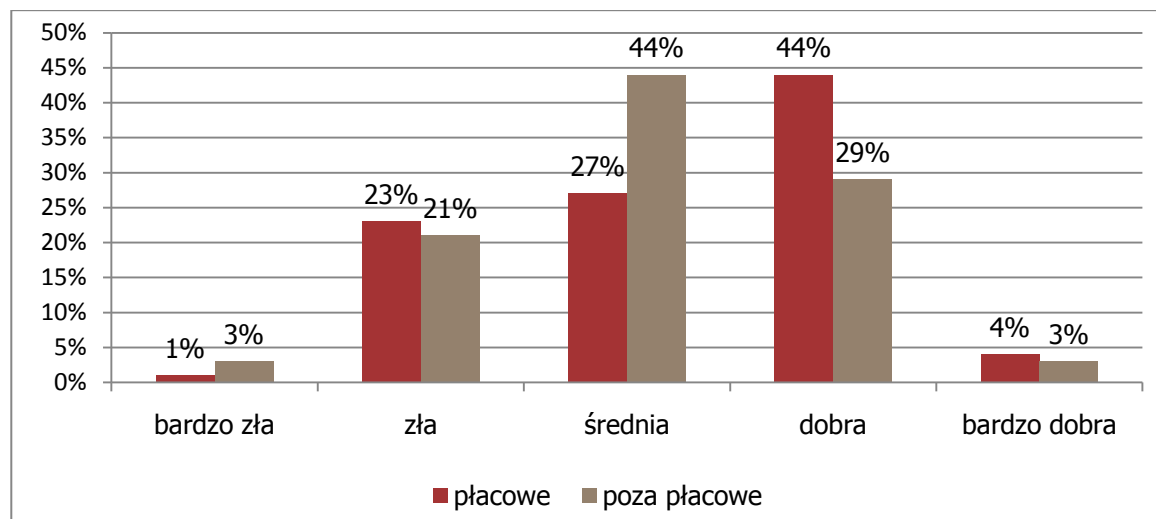
Wykres 1.8 Ocena wysokości obciążeń fiskalnych w Polsce - porównanie średnich z lat 2007, 2008 i 2009.

Źródło: Badanie ankietowe PAIiIZ S.A., 2007-2009 r.

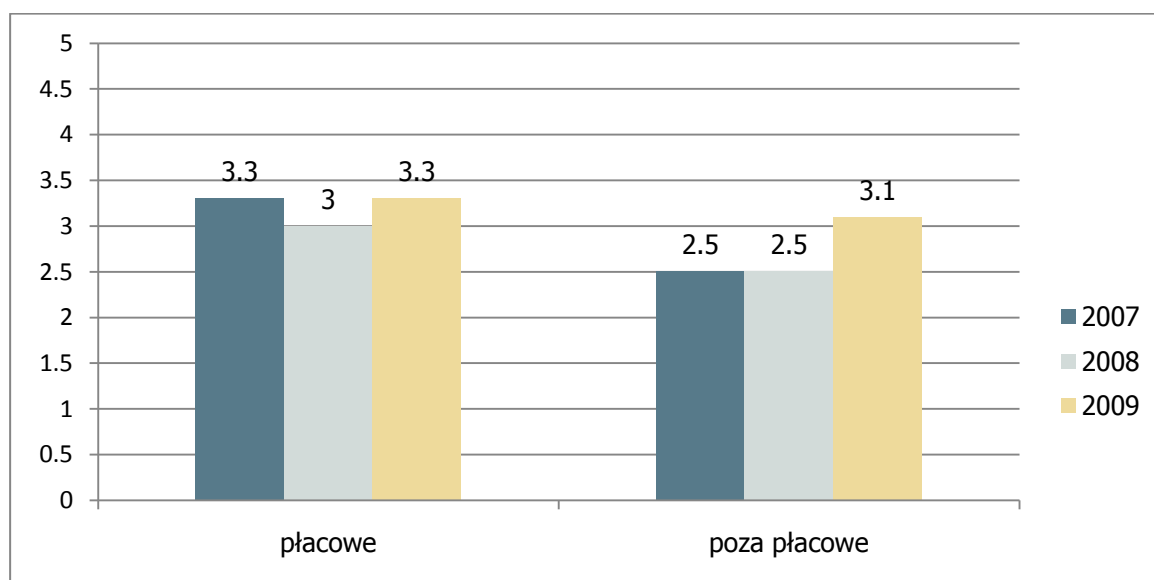
W stosunku do kosztów pracy przedsiębiorcy wyrażają umiarkowaną aprobatę. Wysokość płac w Polsce oceniana jest stosunkowo pozytywnie. Średnia ocen w tym zakresie wynosi 3,3, przy przewadze ocen pozytywnych (48%) nad negatywnymi (24%). Wysokość kosztów płacowych niżej oceniana jest wśród przedstawicieli podmiotów zatrudniających mniej niż 10 osób (średnia ocen 3,1).

Nieco niższe noty przedsiębiorcy skłonni są wystawiać odnośnie wysokości pozapłacowych kosztów pracy, czyli podatków i składek, które pracodawcy zmuszeni są odprowadzać wraz z wypłatą wynagrodzeń. Średnio jedna trzecia badanych przyznała w tej kwestii noty pozytywne, zaś jedna czwarta negatywne. Średnia ocena tego czynnika wyniosła 3,1 punktu.

Wykres 1.9 Ocena wysokości kosztów pracy w Polsce.

Źródło: Badanie ankietowe PAIiIZ S.A., 2009 r.

W kolejnych pomiarach badania zaobserwować można wyraźną poprawę ocen, jeśli chodzi o wysokość kosztów pozapłacowych. W 2009 roku aspekt ten uzyskał średnią o 0,6 punktu wyższą niż w latach ubiegłych. Natomiast w zakresie wysokości kosztów płac po lekkim spadku ocen w ubiegłym roku średnia ocen w 2009 r. wraca do poziomu sprzed dwóch lat.

Wykres 1.10 Ocena wysokości kosztów pracy w Polsce - porównanie średnich z lat 2007, 2008 i 2009.

Źródło: Badanie ankietowe PAIiIZ S.A., 2007-2009 r.

3.2. Jakość instytucji państwowych

3.2.1 Jasność i spójność przepisów prawnych

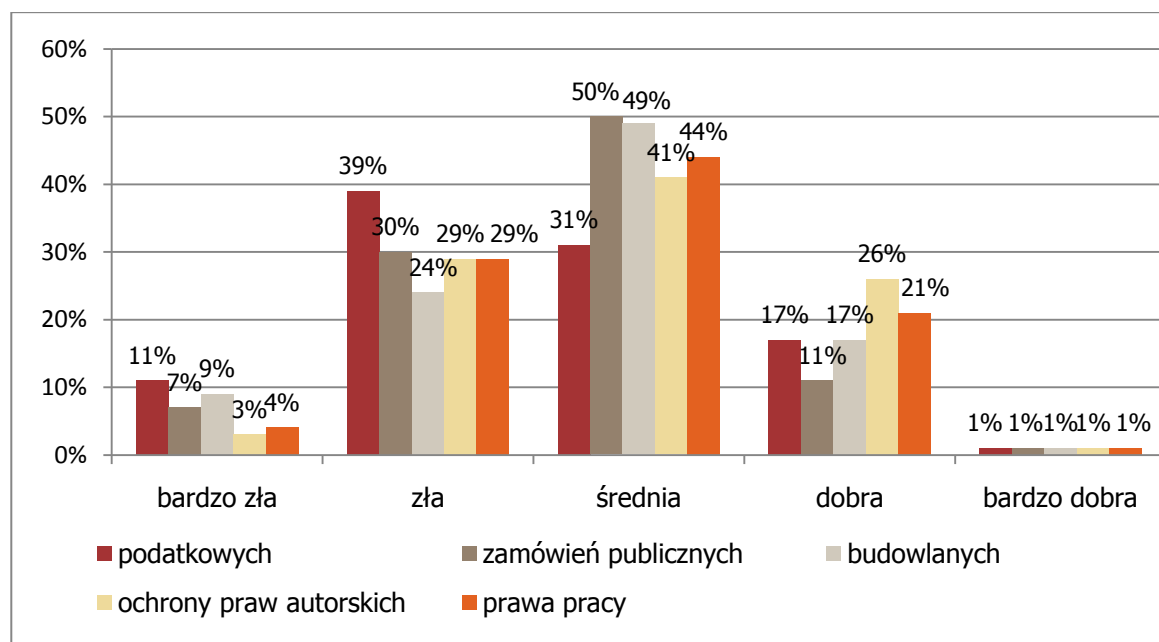
Rozwój gospodarczy silnie warunkowany jest stopniem przejrzystości i jednoznaczności przepisów prawnych. Klimat inwestycyjny w Polsce, zdaniem przedsiębiorców, nie jest pod tym względem szczególnie korzystny.

Spośród badanych kategorii przepisów (podatkowych, zamówień publicznych, budowlanych, ochrony praw autorskich, prawa pracy) przedstawiciele badanych firm najbardziej negatywnie wypowiadali się o jasności przepisów podatkowych. Prawo pod tym względem zostało negatywnie ocenione przez połowę przedsiębiorców. Pozytywnie wypowiedziało się o nim 18% ankietowanych (średnia ocen wynosi 2,6 punktu).

Stosunkowo nisko oceniono również przepisy dotyczące zamówień publicznych (średnio na 2,7 punktu). Łącznie 37% ankietowanych ich jakość i spójność określiła jako złą lub bardzo złą, natomiast 12% wypowiedziało się o nich pozytywnie. Na zbliżonym poziomie kształtuje się ocena jakości prawa budowlanego w Polsce. Negatywnie odnosi się do nich co trzeci ankietowany, pozytywnie – 18% (średnia 2,8).

Nieznacznie lepiej na tym tle prezentują się przepisy prawa pracy i przepisy związane z ochroną praw autorskich (średnie po 2,9 punktu). Jednakże w obu przypadkach odnotowuje się przewagę ocen negatywnych nad pozytywnymi (prawo pracy – 22% pozytywnych, 33% negatywnych, przepisy związane z ochroną praw autorskich odpowiednio 27% wobec 32%).

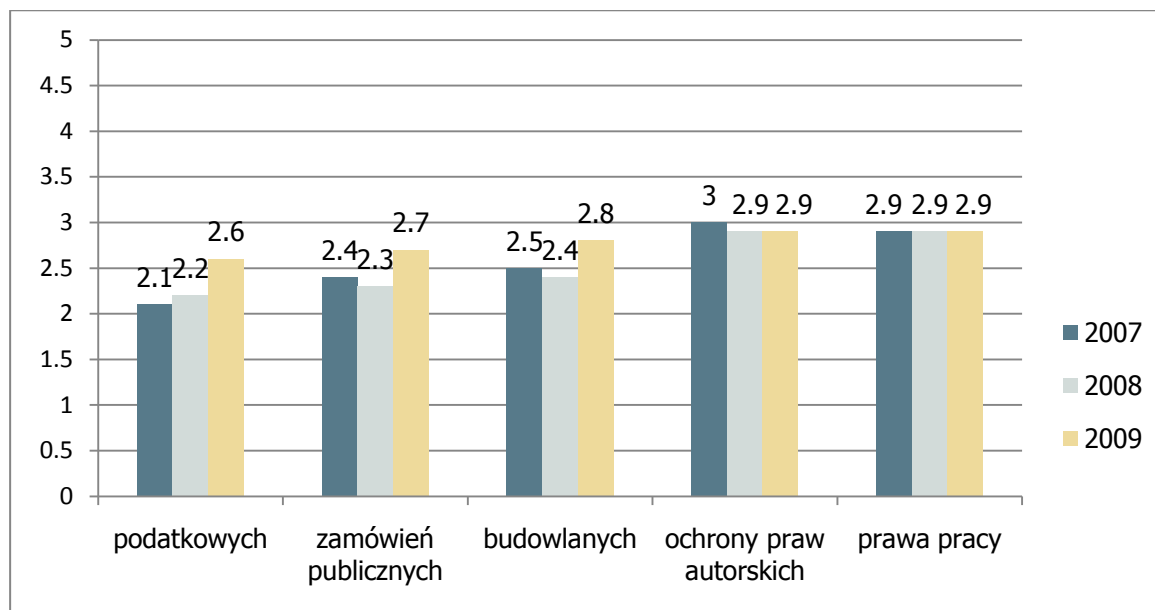
Co ciekawe, wszystkie badane kategorie prawa najniżej oceniali przedstawiciele firm funkcjonujących na polskim rynku od 5 do 10 lat. W stosunku do prawa budowlanego znacznie bardziej krytyczni od polskich przedsiębiorców okazali się przedstawiciele firm, w których dominuje kapitał zagraniczny. Dodatkowo firmy (zatrudniające poniżej 10 osób) bardziej negatywnie niż większe firmy odnosiły się do jasności i przejrzystości prawa pracy oraz przepisów związanych z ochroną praw autorskich.

Wykres 2.1 Ocena jakości i spójności przepisów prawnych w Polsce

Źródło: Badanie ankietowe PAIiIZ S.A., 2009 r.

W bieżącym pomiarze obserwuje się wyraźną poprawę w zakresie oceny jasności i przejrzystości przepisów w stosunku do lat ubiegłych. Dotyczy to zwłaszcza przepisów podatkowych, zamówień publicznych oraz budowlanych. We wszystkich wymienionych przypadkach przedsiębiorcy lepiej oceniają regulacje prawne średnio o 0,4 punktu. W zakresie przepisów związanych z ochroną praw autorskich oraz prawa pracy średnia ocen utrzymuje się na poziomie zbliżonym do wyników poprzednich pomiarów.

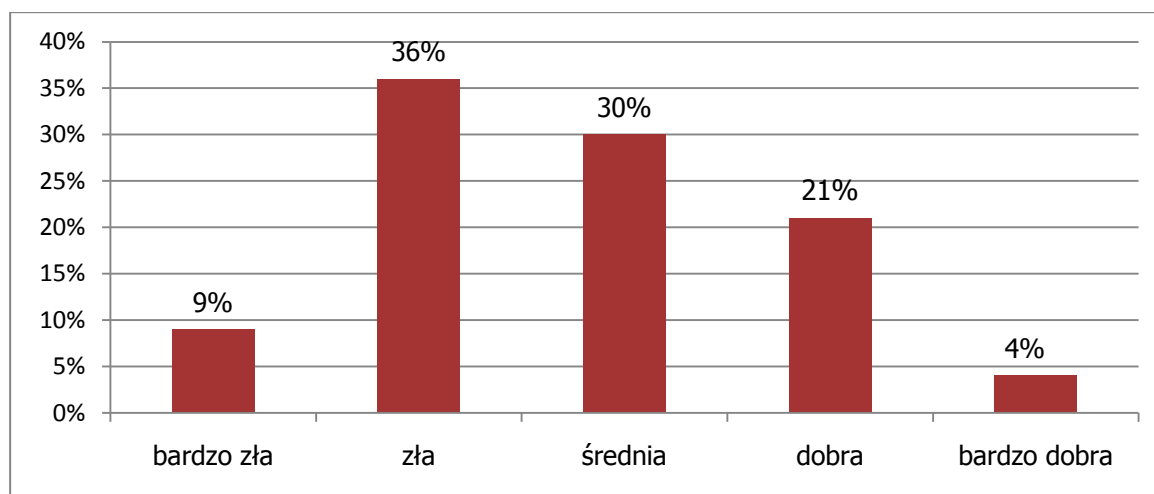
Wykres 2.2 Ocena jakości i spójności przepisów prawnych w Polsce – porównanie średnich z lat 2007, 2008 i 2009.

Źródło: Badanie ankietowe PAIiIZ S.A., 2007 -2009 r.

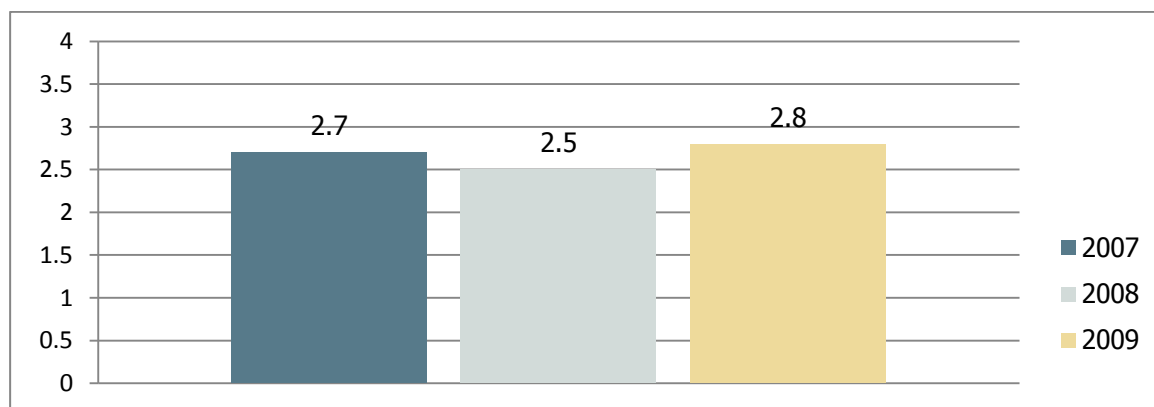
3.2.2 Procedury związane z rozpoczęciem działalności gospodarczej

Niebagatelny wpływ na rozwój przedsiębiorczości mają proste procedury umożliwiające rozpoczęcie działalności gospodarczej. Zdaniem większości badanych sytuacja w tym zakresie wciąż nie sprzyja przedsiębiorcom. W sumie 45% ankietowanych uznaje obecną sytuację za złą lub bardzo złą. Odmiennego zdania natomiast jest średnio co czwarty badany (średnia 2,8 na pięciostopniowej skali). Na trudności w założeniu firmy nieco częściej niż pozostałe podmioty narzekają badani z firm prowadzących działalność gospodarczą w Polsce od 5 do 10 lat.

Wykres 2.3 Ocena procedur związanych z rozpoczęciem działalności gospodarczej.

Źródło: Badanie ankietowe PAiIZ S.A., 2009 r.

Ocena procedur związanych z zakładaniem nowej firmy w kolejnych pomiarach ulega lekkim wahaniom. Po spadku nastrojów w tym zakresie w 2008 roku odnotowuje się ich wzrost w bieżącym pomiarze średnio o 0,3 punktu.

Wykres 2.4 Ocena procedur związanych z rozpoczęciem działalności gospodarczej - porównanie średnich z lat 2007, 2008 i 2009.

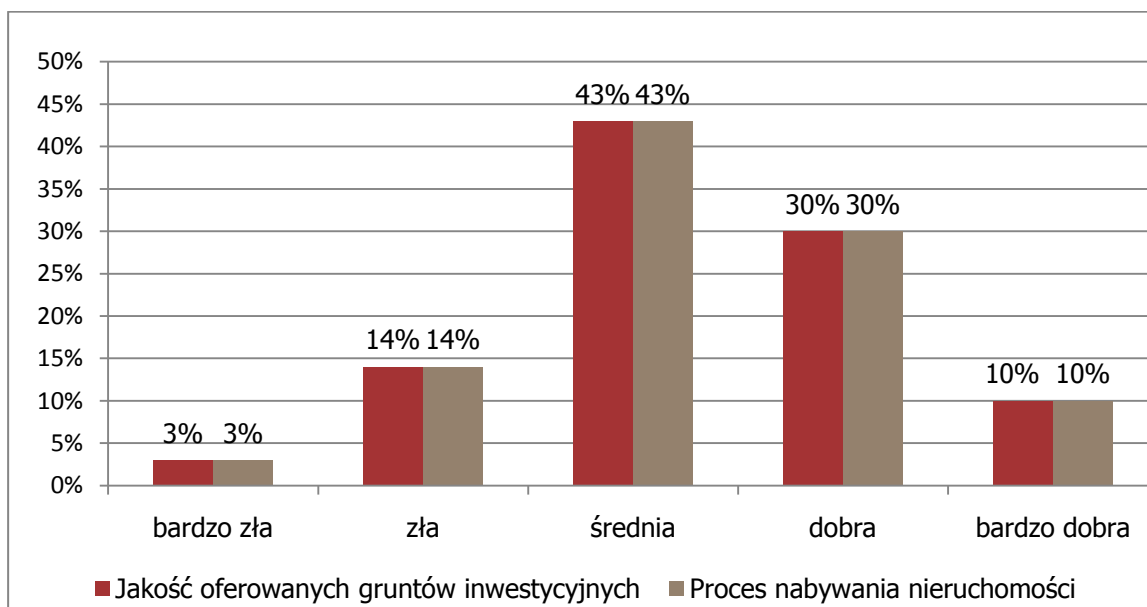
Źródło: Badanie ankietowe PAiIZ S.A., 2007- 2009 r.

3.2.3 Czynniki związane z nabywaniem nieruchomości i terenów pod inwestycje

Na ogólną ocenę klimatu inwestycyjnego w Polsce składają się również kwestie związane z nabywaniem nieruchomości. Z jednej strony istotna jest ich oferta, z drugiej cały proces związany z ich zakupem. Oba aspekty postrzegane są przez Polskich przedsiębiorców umiarkowanie pozytywnie.

Jakość oferowanych gruntów inwestycyjnych ponad połowa ankietowanych (52% przedsiębiorców) określa jako dobrą lub bardzo dobrą (średnia 3,4). Zaś proces nabywania nieruchomości pozytywnie postrzegany jest przez 40% ankietowanych (średnia 3,3). Oba aspekty znacznie lepiej oceniają firmy oparte na polskim kapitale. Wśród tych firm średnia ocen jest o 0,6 punktu wyższa niż u przedsiębiorstw z dominacją kapitału zagranicznego. Nieco wyższe średnie noty czynnikom związanym z nabywaniem nieruchomości przyznają również firmy zatrudniające od 10 do 49 pracowników.

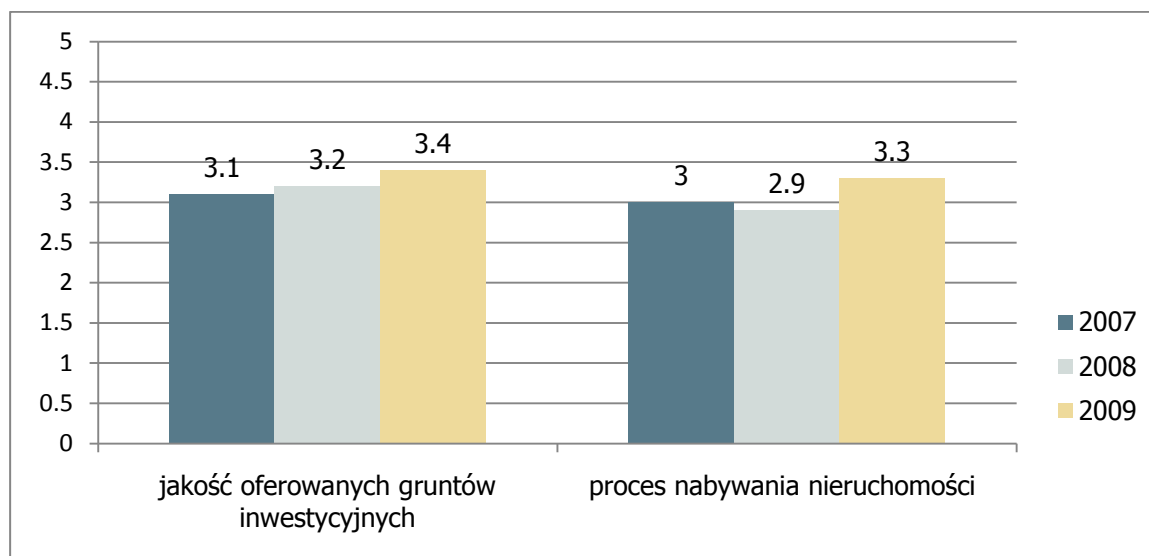
Wykres 2.5 Ocena czynników związanych z nabywaniem nieruchomości i terenów pod inwestycje

Źródło: Badanie ankietowe PAIiIZ S.A., 2009 r.

Analiza wyników pomiarów z kolejnych lat wskazuje na nieznaczną poprawę w zakresie nabywania nieruchomości i terenów pod inwestycje. Średnie ocen zarówno, jeśli chodzi o jakość oferowanych gruntów jak i proces ich zakupu są o 0,3 punktu wyższe niż miało to miejsce w pomiarze z 2007 roku.

Wykres 2.6 Ocena czynników związanych z nabywaniem nieruchomości i terenów pod inwestycje- porównanie średnich z lat 2007, 2008 i 2009.

Źródło: Badanie ankietowe PAIiIZ S.A., 2009 r.

3.2.4 Ocena wybranych aspektów prawnych towarzyszących prowadzeniu działalności gospodarczej w Polsce

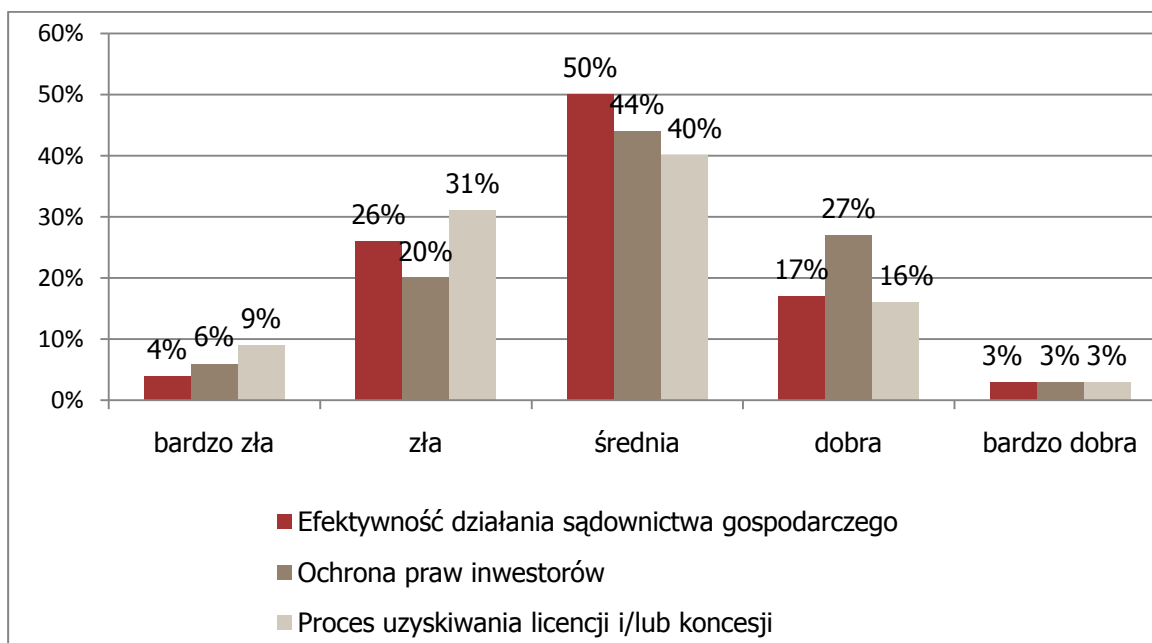
Budowaniu klimatu przyjaznego inwestorom w polskim otoczeniu prawnym sprzyja należyta ochrona prawna przedsiębiorców oraz sprawnie działający system sądownictwa gospodarczego. Wobec efektywności działania sądów gospodarczych w Polsce liczba przedsiębiorców nastawionych krytycznie zdobywa przewagę nad opiniami pozytywnymi (30% do 20% pozytywnych not). Działanie sądów ocenione zostało średnio na 2,9 punktu. Nieznacznie lepiej ankietowani ocenili ochronę praw inwestorów (średnia 3). W tym przypadku odsetek osób uznających, że w danej kwestii jest dobrze lub bardzo dobrze nieco przewyższa tych, którzy sytuację w zakresie ochrony prawnej określają jako złą lub bardzo złą (łącznie 30% oceny pozytywne, 26% negatywne). Wobec

efektywności sądów jak i ochrony praw inwestorów przedstawiciele firm opartych na obcym kapitale nieco częściej wyrażają dezaprobatę niż przedsiębiorcy z firm polskich.

Niesprzyjającym przedsiębiorcom aspektem funkcjonowania na polskim rynku jest proces uzyskiwania licencji i koncesji. Negatywnie wypowiada się o nim 40% badanych przedsiębiorców, podczas gdy pozytywne opinie stanowią 19%. W sumie czynnik ten uzyskuje niewysoką średnią 2,7 punktu. Formalności z tym związane najbardziej uciążliwe są dla firm, zatrudniających poniżej 10 osób – tu średnia ocen wynosi 2,5. Dodatkowo przedstawiciele firm, w których dominuje kapitał zagraniczny wyrażają wobec tego procesu większe niezadowolenie niż przedsiębiorstwa polskie.

Nieco lepiej badani oceniają kwestię inspekcji i kontroli w przedsiębiorstwach - 21% ocen negatywnych wobec 26% ocen pozytywnych. Średnia ocena dla tego czynnika wyniosła 3 punkty. Inspekcje i kontrole szczególnie krytycznie oceniane są przez firmy zdominowane kapitałem zagranicznym, oraz firmy zatrudniające do 10 pracowników.

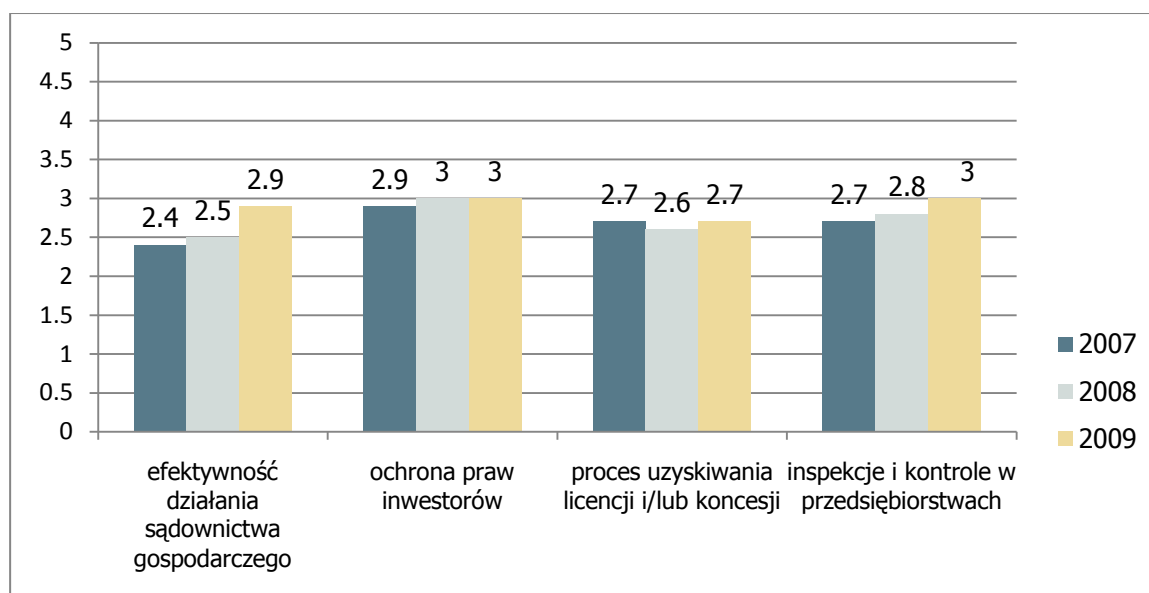
Wykres 2.7 Ocena czynników związanych z nabywaniem nieruchomości i terenów pod inwestycje- porównanie średnich z lat 2007, 2008 i 2009.

Źródło: Badanie ankietowe PAiIZ S.A., 2009 r.

Analizując wyniki poddanych badaniu aspektów w latach 2007-2008 zauważyć można wzrost pozytywnego nastawienia wobec działań sądownictwa gospodarczego (wzrost średnio o 0,5 punktu w stosunku do roku 2007). Nieznacznie poprawiły się w ciągu 2 lat opinie wobec inspekcji i kontroli w przedsiębiorstwie (wzrost średnio o 0,3 punktu wobec roku 2007). Natomiast oceny dotyczące ochrony praw inwestorów i procesu uzyskiwania licencji utrzymują się na poziomie zbliżonym do pomiarów z lat 2007 i 2008.

Wykres 2.8 Ocena czynników związanych z nabywaniem nieruchomości i terenów pod inwestycje- porównanie średnich z lat 2007, 2008 i 2009.

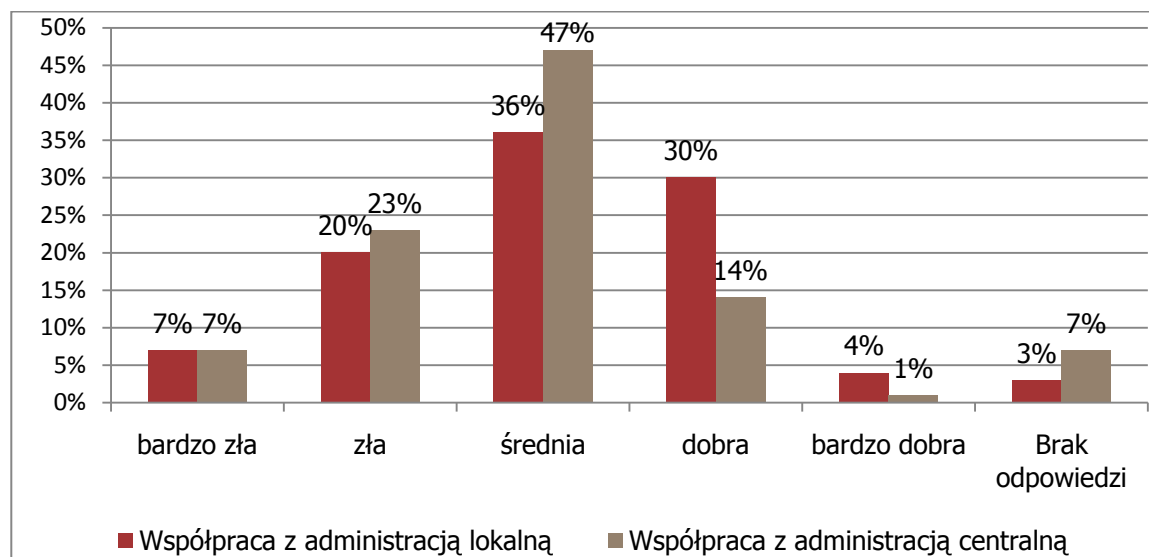
Źródło: Badanie ankietowe PAIiIZ S.A., 2007-2009 r.

3.2.5 Ocena współpracy z władzami centralnymi i lokalnymi w Polsce

Wśród badanych przedsiębiorców współpraca z władzami w Polsce oceniana jest na średnim poziomie. Administracja lokalna cieszy się przy tym nieco pozytywniejszą opinią niż władze centralne. W przypadku współpracy z władzami lokalnymi wystąpiła niewielka przewaga ocen pozytywnych – 34% wobec 27% negatywnych. Średnia ocena tego czynnika wyniosła 3 punkty. Natomiast kontakty z administracją centralną pozytywnie ocenia 15%, negatywnie 30% przedsiębiorców. Średnia ocena współpracy z władzą centralną to 2,8. Relacje z władzami w Polsce

nieco bardziej pozytywnie odbierane są przez rodzimych inwestorów niż badanych z firm opartych na kapitale zagranicznym.

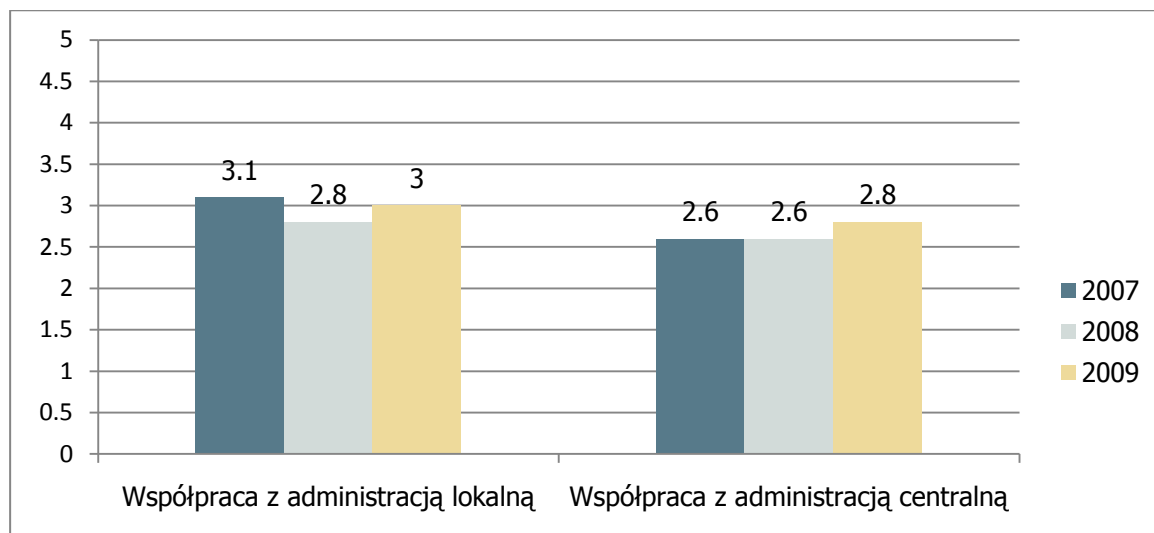
Wykres 2.9 Ocena współpracy z władzami centralnymi i lokalnymi.

Źródło: Badanie ankietowe PAiIZ S.A., 2009 r.

Ostatni pomiar przyniósł nieznaczny wzrost średnich ocen dotyczących administracji centralnej w porównaniu do wyników z lat 2007 i 2008. Natomiast średnie dotyczące kontaktów z administracją lokalną w latach 2007-2009 wahają się osiągając w roku 2009 wynik wyższy niż przed rokiem, zaś niższy niż przed dwoma laty.

Wykres 2.10 Ocena współpracy firm z administracją centralną i lokalną - porównanie średnich z lat 2007, 2008 i 2009.

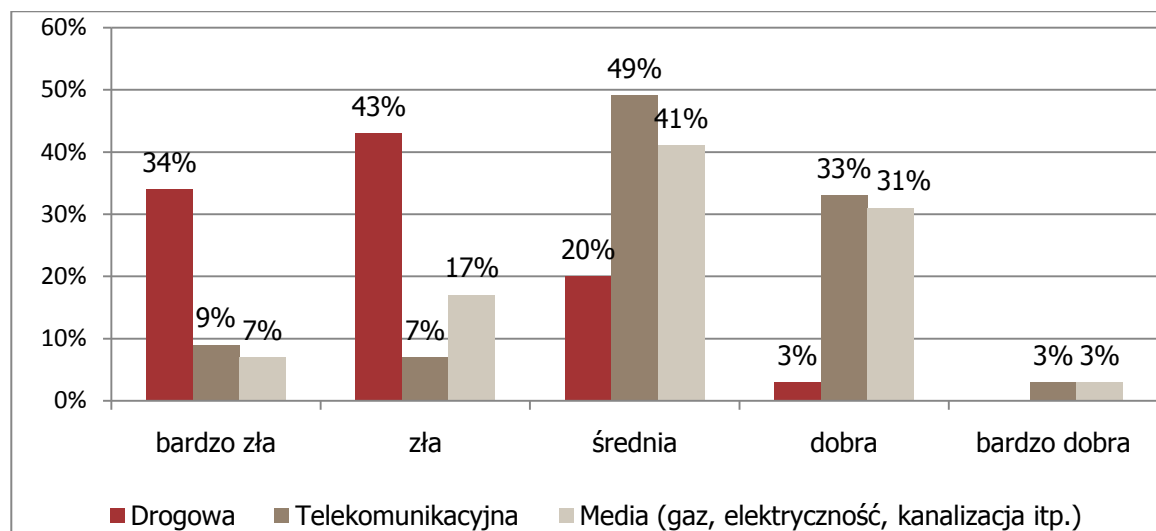
Źródło: Badanie ankietowe PAIiIZ S.A., 2007-2009 r.

3.3. Stan infrastruktury w Polsce

Stan infrastruktury – dróg, dostępnych mediów oraz infrastruktury telekomunikacyjnej może stać się czynnikiem zachęcającym przedsiębiorców do inwestowania, ale również może stanowić element blokujący ich rozwój.

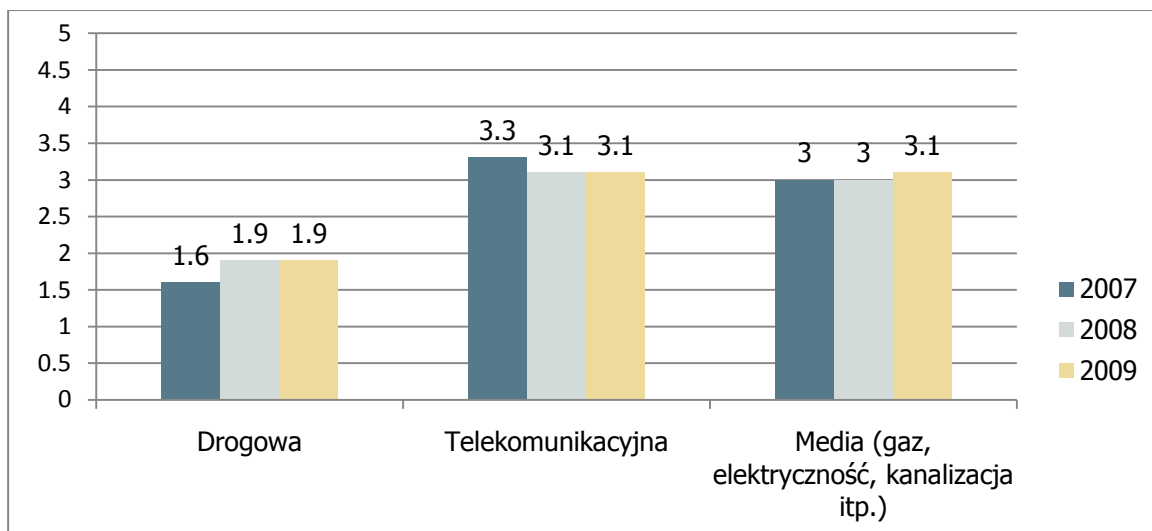
Elementem destrukcyjnie wpływającym na działalność firm jest stan dróg. Infrastruktura drogowa oceniana jest przez przedsiębiorców zdecydowanie negatywnie. Jej stan określany jest jako zły lub bardzo zły przez łącznie 77% ankietowanych. Średnia ocena infrastruktury w tym zakresie to 1,9.

Lepszą opinię przedstawiciele firm mają o infrastrukturze telekomunikacyjnej i mediach. Średnio nieco ponad jedna trzecia badanych pozytywnie odnosi się do obu kwestii (średnia 3,1 w obu przypadkach). Przy czym infrastruktura telekomunikacyjna zebrała nieco więcej not negatywnych – 24%, wobec 17% odnoszących się do mediów. Przy ocenie infrastruktury telekomunikacyjnej najbardziej pozytywnie nastawieni okazali się przedstawiciele firm działających w Polsce dłużej niż 15 lat (średnia 3,4).

Wykres 3.1 Ocena stanu infrastruktury w Polsce.

Źródło: Badanie ankietowe PAIiIZ S.A., 2009 r.

Rok 2009 nie przyniósł istotnej zmiany przy ocenie infrastruktury przez przedsiębiorców funkcjonujących w Polsce. Zarówno kwestia dróg, telekomunikacji jak i mediów osiąga wyniki zbliżone do tych z 2008 roku.

Wykres 3.2 Ocena stanu infrastruktury w Polsce – porównanie średnich.

Źródło: Badanie ankietowe PAIiIZ S.A., 2007-2009 r.

4 OGÓLNA OCENA KLIMATU INWESTYCYJNEGO – PODSUMOWANIE

Objęci badaniem przedsiębiorcy ogólny stan klimatu inwestycyjnego w Polsce ocenili na 3,3 punktu. Ponad jedna trzecia z nich uznała, że jest w tym zakresie dobrze lub bardzo dobrze. Łącznie 12% miało przeciwne zdanie. W porównaniu do wyników z lat 2007 i 2008 nastroje przedsiębiorców nieco poprawiły się. W obu poprzednich pomiarach klimat inwestycyjny oceniany był średnio na ocenę 3,1.

Podobnie jak w poprzednich latach zdecydowanie najsłabszym wymiarem klimatu inwestycyjnego Polsce okazał się stan infrastruktury drogowej (1,9 punktu). Pozostałymi najniżej ocenianymi czynnikami w 2009 roku były: jasność i spójność przepisów dotyczących podatków (2,6 punktu), oraz zamówień publicznych (2,7 punktu), wysokość podatku VAT (2,7 punktu), a także proces uzyskiwania licencji i/lub koncesji (2,7 punktu).

Jak wskazują kolejne fale badania do najsilniejszych aspektów klimatu inwestycyjnego w Polsce zaliczyć można wielkość rynku Unii Europejskiej (4 punkty) i wielkość rynku krajowego (3,8 punktu). W bieżącym roku stosunkowo wysokie noty przedsiębiorcy wystawiali takim czynnikom jak: dostępność materiałów, surowców i komponentów (średnia 3,7 punktu), stabilność polityczna (3,6) oraz dostępność wykwalifikowanej siły roboczej (3,6). Zauważyć przy tym należy, że są to aspekty, które od roku 2007 odnotowują zdecydowaną poprawę wyników. Dotyczy to zwłaszcza stabilności politycznej, która jeszcze dwa lata temu należała do najniżej ocenianych wymiarów klimatu inwestycyjnego w Polsce.

Ogólny klimat inwestycyjny wyżej oceniają firmy funkcjonujące na rynku najdłużej – powyżej 15 lat (średnio o 0,5 punktu niż ogół firm). Dodatkowo przedsiębiorstwa oparte na polskim kapitale są pozytywniej nastawione w tym zakresie niż firmy z przewagą kapitału zagranicznego. Średnia ocena wyrażona przez rodzime firmy wyniosła 3,6 punktu w stosunku do 3,2 w przypadku firm zagranicznych. Znaczne różnice w ocenie sytuacji na polskim rynku pomiędzy firmami polskimi a zagranicznymi obserwuje szczególnie w zakresie nieruchomości. Zarówno jakość gruntów inwestycyjnych jak i proces zakupu nieruchomości zdecydowanie lepiej oceniany jest przez

przedsiębiorstwa polskie (średnia ocena wyższa o 0,6 punktu). Kolejnymi aspektami, które bardziej doceniają rodzimi przedsiębiorcy to: dostępność materiałów, surowców i komponentów, dostępność wykwalifikowanej siły roboczej oraz możliwość pozyskania finansowania. We wszystkich przypadkach średnia ocen wśród polskich firm jest o 0,5 punktu wyższa.

Przeprowadzona analiza wskazuje na umiarkowanie pozytywne nastawienie przedsiębiorców wobec inwestowania w Polsce. Średnie wyniki kluczowych aspektów klimatu inwestycyjnego w Polsce należy bowiem zinterpretować przez pryzmat ogólnoswiatowej sytuacji ekonomicznej. Pomimo globalnego kryzysu nastroje przedsiębiorców w stosunku do roku 2007 poprawiły się. Żaden z badanych wymiarów nie został oceniony istotnie niżej niż w pomiarach poprzednich, co świadczy o umiarkowanym optymizmie podmiotów inwestujących w Polsce.

5 ZAŁĄCZNIK

Czynniki klimatu inwestycyjnego		Ocena				
		bardzo dobra	dobra	średnia	zła	bardzo zła
1	Stabilność polityczna	5	4	3	2	1
2	Łatwość rozpoczynania działalności gospodarczej	5	4	3	2	1
3	Ocena wielkość rynku wewnętrznego - polskiego	5	4	3	2	1
4	Ocena wielkość rynku Unii Europejskiej	5	4	3	2	1
5	Stan infrastruktury (ogółem), w tym:	5	4	3	2	1
	- drogowa	5	4	3	2	1
	- telekomunikacyjna	5	4	3	2	1
	- media (gaz, elektryczność, kanalizacja itp.)	5	4	3	2	1
6	Jasność i spójność przepisów prawnych (ogółem), w tym:	5	4	3	2	1
	- podatkowych	5	4	3	2	1
	- zamówień publicznych	5	4	3	2	1
	- budowlanych	5	4	3	2	1
	- ochrony praw autorskich	5	4	3	2	1
	- prawa pracy	5	4	3	2	1
7	Efektywność działania sądownictwa gospodarczego	5	4	3	2	1
8	Jakość oferowanych gruntów inwestycyjnych	5	4	3	2	1
9	Proces nabywania nieruchomości	5	4	3	2	1
10	Dostępność wykwalifikowanej siły roboczej	5	4	3	2	1
11	Koszty pracy (ogółem), w tym:	5	4	3	2	1
	- płacowe	5	4	3	2	1
	- pozapłacowe	5	4	3	2	1
12	Możliwość pozyskania finansowania	5	4	3	2	1
13	Wysokość obciążeń fiskalnych (ogółem) z tytułu:	5	4	3	2	1
	- CIT	5	4	3	2	1
	- PIT	5	4	3	2	1
	- ZUS	5	4	3	2	1
	- VAT	5	4	3	2	1
14	Dostępność materiałów, surowców i komponentów	5	4	3	2	1
15	Inspekcje i kontrole w przedsiębiorstwach	5	4	3	2	1
16	Ochrona praw inwestorów	5	4	3	2	1
17	Proces uzyskiwania licencji i/lub koncesji	5	4	3	2	1
18	Współpraca z administracją lokalną	5	4	3	2	1
19	Współpraca z administracją centralną	5	4	3	2	1
20	Ogólna ocena klimatu inwestycyjnego	5	4	3	2	1

GfK Polonia Spółka z o.o.
00-389 Warszawa, ul. Smulikowskiego 4
Polska

Telefon : + 4822 434 10 00
Telefax : + 4822 434 10 10
E-mail : firma@gfk.pl
Internet : www.gfk.pl

Członek - założyciel OFBOR
Członek - założyciel PKJPA